

AJÁNLÁS

„...viszonylag kevés olyan értelmező írás született, amely a megélt kultúra szintjén elemezte volna azt a kérdéskört, hogy a nemzeti identitás 1989 utáni reinterpretációja milyen szociokulturális formákat szült, hogyan alakította át önmeghatározásunkat, illetve, hogy mindezek milyen interakcióban álltak és állnak a vallási átalakulás folyamataival.”

Ez – a kötet bevezetőjében olvasható – mondat pontosan és érdekesen exponálja azt az izgalmas témakört, amelynek körülményaira a könyv vállalkozik: annak a szétágazó és szinkretikus nézetrendszernek a vizsgálatát, amely a nemzeti ideológia-építés és a posztmodern újjavallásosság metszetében „újpogányságként”, „új magyar mitológia-építésként”, „az identitáskonstrukciók változásaként” stb. vizsgálható. Teszi mindezt interdiszciplináris megközelítésben, (kulturális antropológia, szociálpszichológia, néprajz, szemiotika, vallástudomány, nyelvtudomány, kommunikációtudomány), az alkalmazott módszerek sokoldalúságával (terepmunka, interjúkészítés, számítógépes tartalomelemzés, hermeneutikai elemzés, hálózatelemzés, a narratív pszichológia megközelítése, stb.). A kulturális antropológia *szemlélete*, amely a vizsgálthoz hasonló kulturális jelenségek megértésének kulcs-tudománya, igen szerencsésen fogja az ilyen tanulmánykötetekben ritka szemléleti egységbe a különböző szaktudományok szemszögéből készült írásokat. A rendkívül érzékeny témák, amelyek („nacionalisták” és „kozmpoliták”, a történelmi egyházak és az új vallási mozgalmak, finnugristák és turanisták ütközeteiben) általában szenvedélyes indulatoknak és előítéleteknek forrásai, külön jelentőséget adnak ennek a kritikus-elemző szemléletet és a megértést egyszerre alkalmazó megközelítésmódnak. Nyugodtan mondhatjuk bátor és a hazai szellemi élet alakulása szempontjából nagyon konstruktív vállalkozásnak a kötet alapjául szolgáló konferencia megszervezését és a kötet publikálását. Az írások számos rendkívül izgalmas kérdést vetnek föl: hogyan történik a mítosz építés, különböző hiedelmek, rítusok, tudatformák rendszerré építése a huszonegyedik században; mi az eredetmítoszok (mai) társadalmi szerepe; mit jelent, és miért erősödik fel a nemzet szakralizálása; milyen okokkal függenek össze az őskultúrák revitalizálására irányuló törekvések; milyen párhuzamok és különbségek vannak a keleti és nyugati etnopogányság között; mi a szerepe a világhálónak e nézetek terjedésében; miben van érintkezés az ökofalvak világképe és az újpogányság egyes elemei között; hogyan és miért történik meg egyfajta „visszabontása”, illetve más hangsúlyokkal való átszerkesztése annak a folyamatnak, ahogy annak idején a kialakuló keresztény egyház magába integrálta a különböző „pogány” vallások elemeit; milyen kutatásetikai megfontolásokat vetnek fel ezek az érzékeny témák... stb. stb. Mindehhez a szerzők igen gazdag forrásanyagot dolgoznak fel és illesztenek finom distinkciókat alkalmazó elméleti keretbe. Az írások együttese revelálóan érzékelteti az olvasóval, hogy a feldolgozott témakör

a jelenségek milyen, viszonylag széles körét érinti (a mai) Magyarországon. Melegen ajánljuk ezt a színvonalas tanulmánygyűjteményt a szűkebb szakmai érdeklődőkön, és a felsőoktatás számos (humán) szakterületének diákjain kívül a jelen világa (s annak különös, sokak által értetlenül fogadott jelenségei) iránt érdeklődő szélesebb olvasóközönség számára is.

Kapitány Ágnes – Kapitány Gábor, az MTA doktori